

Szczecin, 6 listopada 2018 r.

Art. 115a ustawy o Policji wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 30 października 2018 roku, sygnatura akt K 7/15 został uznany niezgodny z Konstytucją RP. Stanowił on podstawę ustalenia i wypłaty ekwiwalentu za niewykorzystany urlop. Skutkiem orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego jest możliwość dochodzenia przez funkcjonariuszy należnej im części ekwiwalentu, który został ustalony w niższej, niesprawiedliwej wysokości, na podstawie niekonstytucyjnych przepisów. Przepisów ustawy Trybunał nie mógł pogodzić z art. 66 ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3 zdanie drugie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie w jakim art. 115a ustawy o Policji ustala wysokość ekwiwalentu pieniężnego za 1 dzień niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego lub dodatkowego w wymiarze 1/30 części miesięcznego uposażenia.

Zaskarżony do Trybunału Konstytucyjnego przepis stanowił, że ekwiwalent pieniężny za 1 dzień niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego lub dodatkowego oraz za każde rozpoczęte 8 godzin niewykorzystanego czasu wolnego przysługującego na podstawie art. 33 ust. 3 ustawy o Policji ustala się w wysokości 1/30 części miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym. Istota zawisłej przed Trybunałem sprawy sprowadzała się właśnie do wysokości tzw. mnożnika, który dla funkcjonariuszy Policji został wskazany jako 1/30, podczas gdy funkcjonariusze innych służb mundurowych (Straży Granicznej, żołnierze zawodowi itp.) mnożnik ten mieli ustalony na poziomie 1/21 lub 1/22.

Trafnie zauważył Trybunał Konstytucyjny, że kwestionowany przepis został dodany ustawą nowelizującą na etapie prac w komisjach. Wraz z wprowadzeniem art. 115a ustawodawca na nowo unormował także czas służby i okres urlopu wypoczynkowego, zmieniając jego wymiar z 30 dni kalendarzowych na 26 dni roboczych. Zmiana ta nie pociągnęła jednak za sobą odpowiedniej zmiany w zakresie mnożnika na potrzeby ustalania ekwiwalentu za niewykorzystany urlop, co nadal pozostawało w relacji do dni kalendarzowych, a nie roboczych. Ustawodawca de facto o tej niekonsekwencji zapomniał.

Takie unormowanie powodowało, że policjanci w porównaniu do funkcjonariuszy innych służb otrzymywali niższy ekwiwalent za niewykorzystany urlop, który odpowiadał ok. 73% dziennego uposażenia. Takie świadczenie nie tylko w ocenie policjantów, ale i Trybunału Konstytucyjnego nie stanowiło pełnej rekompensaty za czas niewykorzystanego urlopu i niesprawiedliwie różnicowało sytuacje funkcjonariuszy różnych służb.

Na skutek orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, wydane na podstawie art. 115a ustawy o Policji decyzje o przyznaniu ekwiwalentu za niewykorzystany urlop Policjantom należy uznać za wydane bez ważnej podstawy prawnej. Skutkiem opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego w Dzienniku Ustaw jest bowiem, o ile w samym orzeczeniu nie wskazano inaczej, tak jak w omawianym przypadku, utrata mocy obowiązującej. To z kolei umożliwia funkcjonariuszom wznowienie postępowania administracyjnego i ponownego ustalenia wysokości i wypłaty należnego ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop. Taka sytuacja może dotyczyć wielu byłych funkcjonariuszy Policji i może mieć doniosłe znaczenie dla ich sytuacji.

Podstawę skargi o wznowienie stanowi art. 145a Kodeksu postępowania administracyjnego. Nie można bowiem pominąć, że postępowanie ze stosunku służbowego, a nie ze stosunku pracy, jest postępowaniem administracyjnym, do którego należy stosować właśnie reguły tego kodeksu. Zgodnie z wyżej przywołanym przepisem, można żądać wznowienia postępowania właśnie w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja. Trzeba pamiętać, że skargę o wznowienie wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego tj. od dnia opublikowania wyroku w Dzienniku Ustaw.

Wznowienie postępowania może w przypadku orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego nastąpić tylko na wniosek zainteresowanej strony, a organy nie będą działać z urzędu. Skarga o wznowienie powinna czynić zadość wymaganiom formalnym: wskazywać stronę wraz z jej adresem, organ do którego jest kierowana, żądanie wznowienia postępowania i ponownego przeliczenia należnego ekwiwalentu z uwzględnieniem właściwego mnożnika, krótkie uzasadnienie i być podpisana.

Skarga jest wolna od opłat i powinna być wniesiona do właściwego Komendanta Miejskiego,

Powiatowego, Wojewódzkiego Policji, który wydał pierwotną decyzję w sprawie ekwiwalentu urlopowego. Zazwyczaj będzie to Komendant jednostki, w której funkcjonariusz pełnił służbę bezpośrednio przed odejściem ze służby.

W uzasadnieniu skargi należy wskazać na niekonstytucyjność art. 115a ustawy o Policji i zapadłe orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z 30 października 2018 roku, sygnatura akt K 7/15, które stanowi samodzielną podstawę wznowienia postępowania.

Trybunał Konstytucyjny nie wypowiedział się wprost jaki mnożnik dla funkcjonariuszy Policji będzie właściwy. Wskazał jedynie, że należy skorelować ten mnożnik z wymiarem służby i sposobem ustalania wymiaru urlopu. W innych służbach mundurowych mnożnik ten wynosi 1/21 lub 1/22. Z pewnością powyższa kwestia wymaga uregulowania ustawowego i będzie przedmiotem sporów przed sądami administracyjnymi.

Wzór skargi przedstawiamy w załączeniu. Odrębnej analizy wymagają cywilnoprawne podstawy odpowiedzialności Skarbu Państwa, chociażby na podstawie art. 417-417¹ k.c.

Pełnomocnik Zarządu Głównego
Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Policjantów
Kacper Matlak
adwokat

przy współpracy
Tomasza Łuczковского
radcy prawnego